

LIVII ANDRONICI

ODYSSIAE

RELIQUIAE

EX RECENSIONE

OTTOMARI GUENTHERI.

SEDINI

FORMIS F. HESSENLANDI.

MDCCLXIII.



LIVII ANDRONICI

ODYSSIAE

BRITANNICAE

EX REGNIORUM

OTTOMANI GVENTHERI

SEDIUM

FORNIS R. HESSENLANDI

MDCCLXXIII



LIVII ANDRONICI
EX ODYSSIA FRAGMENTA.

Postquam Ritschelius primus in indice scholarum universitatis Bonnensis per semestre aestivum anni h. s. quinquagesimi secundi habendarum, quo solet acumine fluctuantes ante de versu Saturnio sententias ad constantem legem atque regulam revocavit, certaverunt quasi viri doctissimi monumentorum exempla, invitis ipsis in unam alteramve formam antea coacta, indagatae normae constantiae subdere, nec non ex veterum scriptis sat largam Saturniorum messem peragere; quos sua sponte constanti regulae adaptarent. Atque ut hac quidem in opera rem suam unanimi consensu et ingeniose gessisse censendi sunt viri doctissimi, et quas Ritschelius concessit numero Saturnio licentias in commodum suum convertisse, ita Vahlens quoque, poetae usum ex ipsis reliquiis sciscitanti, qui huic formae obstinate refragaretur ex Naevii bello Punico versiculus nullus occurrit. Licet vero haec ipsa facilitas, qua qui adhuc numero Saturnio repugnarent versiculi in novam formam rediguntur, legibus ex certissimo verae doctrinae fonte erutis veritatis fidem vindicare videatur, tamen, nec qui palam has ipsas leges aversarentur defuerunt, nec qui se de regulae veritate dubitare profiterentur, quam non tam demonstrasse quam significasse Ritschelius dicendus sit. Cujus quidem demonstrationem atque probationem, in aliam tum opportunitatem dilatam, frustra sane adhuc quaesiveris; sed quum leges a se constitutas veras esse nemo inter priores demonstraverit, nec Hermannus aut Niebubrius, nec Muellerus aut alii, acquiescamus oportet in Ritschelii de versu Saturnio sententia, quam solam firmo fundamento innisam esse omnes consentiunt, neglectis prioribus, quos a poetarum fragmentis, Penthei instar nonnunquam truncatis, exorsos praepostere perrexerunt ad versuum Saturniorum legem eruendam cum Ritschelio persuasum habemus. Quapropter multum etiam abest, ut, quod Ritschelius nescio qua causa adhuc intactum reliquit negotium satis lubricum temere suscipiam; confirmandae sententiae argumenta quum quotquot Ritschelii vestigia secuti sunt, ex ipsa facilitate intellexerim petiisse, qua quae huic versuum generi adstricta fuisse carminum fragmenta scimus, indagatae normae adaptentur,

FRAGMENTA.

I.

Virum mihi Caména-insecé versutum.

II.

Patér nostér, Satúrni-filíe . . .

III.

Meá puerá quid vérbi ex-tuô ore súpera fúgit?

IV.

Meá puér quid vérbi — éx tuo ore audívi?

V.

5. Nequé tam téd oblítus — súm, Laértie nóster.

I Gellius XVIII, 9, 5. H. Ego arbitror et a M. Catone „insecenda“ et a Q. Ennio „insece“ scriptum sine u littera. Offendi enim in bibliotheca Patrensi librum verae vetustatis Livii Andronici, qui inscriptus est *Ὀδύσσεια*, in quo erat versus primus cum hoc verbo, sine u littera e. q. s. II. Priscian VII, p. 305 H. Alia vero omnia in us desinentia masculina seu feminina conversa us in e faciunt vocativum. Excipitur unum, quod tam in e quam in i facit vocativum, quamvis sit appellativum, o filie et o fili. Livius Andronicus in Odissia e. q. s. III. Priscian VI, p. 231 H. Puer, pueri, cujus femininum puera dicebant antiquissimi Livius in Odyssea e. q. s. IV. Charisius I, p. 84, 8 K. Puer et in feminino sexu antiqui dicebant, ut Graeci *ὁ παῖς καὶ ἡ παῖς*, ut in Odyssea vetere, quod est antiquissimum carmen e. q. s. V. Priscian VII, p. 301 H. In us vero terminantia in vocativo etiam in e proferebant antiquissimi, o Virgilie, Mercurie dicentes. Livius Andronicus in Odissia e. q. s.

1. Hertzius edidit „virum mihi Caména — insece versutum“. cf. Corss. de accent. lingu. lat. I. p. 339. cf. Hom. Od. I, 1. 2. Filie Bern. m. alt. Filiae Bern. m. pr. Par., fortasse redintegrandus est hic versus addito régnator. cf. Hom. Od. I, 45, 81, *ἔπλατε κρείοντων*. 3. Mea puera mea puera edd. ante Krehl. supra libri supera coniec. Fleckeis. supra fuit Lugd. supra fuit Amien. Bern. subterfugit Hermann. el. doct. metr. pag. 618. cf. Hom. Od. I, 64. 4. Libri omnes audio. audivi conj. Keil. cf. Hom. Od. I, 64 al. 5. tamen Par. m. pr. et alt. enim reliq. libr. Laertie Par. et Amiens. m. alt. laertiae Par. Amien. m. pr. Halberst. lertiae Bamb. Lugd. Carolur. o laertiae Bern. tam ted conj. Fleckeis. de que producta cf. Corss. l. l. I. p. 336. cf. Hom. Od. I, 65.

VI.

Argénteó polúbro et — áureó ex gútto.

VII.

Quae haéc tándem dáps et — quí festús diés est?

VIII.

Meám matrém prócítum — plúrimí venérunt.

IX.

Quandó diés advéniet, — quém profáta Mórta est?

X.

10. Aut ín Pylúm advéniens — aút ibí omméntans.

XI.

Statímque rémos jússit — réligáre strúppis.

XII.

Ibídémque vir súmms — ádprimús Patricoles.

XIII.

Atqué escás habeáms — méntiónem . . .

VI. Nonius p. 373 Gerl. s. v. Polybrum. Polybrum, quod Graeci *χέριβα* nos trullum vocamus. Livius e. q. s. VII. Priscian VII. p. 321. H. In aps unum femininum haec daps, hujus dapis, sed nominativus in usu frequenti non est, quem Livius Andronicus in I. Odissiae ponit. e. q. s. VIII. Paul. Festi. p. 225, 10 M. s. v. procitum. Procitum quum prima syllaba corripitur significat petium. Livius e. q. s. IX. Gellius III, 16, 11 H. Caesellius Vindex in lectionibus suis antiquis: tria inquit nomina Parcarum sunt, Nona, Decuma, Morta, et versum hunc Livii, antiquissimi poetae ponit ex *Ὀδυσσεύς*. e. q. s. X. Festus p. 190 M. Ommentans Livius in Odyssea quum ait. e. q. s. XI. Isidor. origg. XIX, 4. Struppi vincula loro vel lino facta, quibus remi ad scalmos alligantur. De quibus Livius e. q. s. XII. Gellius VI, 7, 11 H. Ad primum autem longe primum L. Livius in Odyssea dicit in hoc versu e. q. s. XIII. Priscian VI, p. 198 H. Primae declinationis femininarum genitivum etiam in as more Graeco solebant antiquissimi terminare — Livius in Odyssea e. q. s.

6. Polubro et aureo et glutro Junii edit. 1526. pol. et aureo glutro Jun. edit. 1536. Herm. Bothe; gutto Jun. ed. Antv. 1565 pol. aur. eglutro Mueller in addid. ad Festum. 7. Libri quae haec daps est qui festus dies? cf. Hom. Od. I, 225. 8. Meam omittit. cod. Saturn. versum Hermann. el. doctr. metr. p. 620 ita dimittitur: . . . matrém prócítum plúrimi venerunt. cf. Hom. Od. I, 248. 9. Advenit quae cod. reg. Mortua pro Morta Laur. Flor. cf. Hom. Od. II, 100. 10. Cod. prius aut omittit. advenies cod. adveniens corr. Scal. Hermann el. doctr. metr. p. 620 post Pylum aliquid excidisse significat. cf. Hom. Od. II, 317. 11. Vulg. Isidori tumque et tuncque. cf. Hom. Od. II, 422. 12. Fleckeis. in epistola crit. ad M. Hertzium data p. 26 sic dimittitur: Ibídémque vir súmms — cf. Corssen l. l. I, p. 307. cf. Hom. Od. III, 110. 13. Libri habeamus. habeamus conj. Hermann. habebimus Düntzer de vers. Sat. p. 45. aescas Par. Sangall. mentionem habemus Lugd. cf. Hom. Od. 4, 213.

XIV.

Partim érránt nequínont — Gráeciám redíre.

XV.

15. Sanctá puér Satúrni — filiá regína.

XVI.

Apúd nympham Átlantís fil — iám Calýpsónem.

XVII.

Igitúr demum Ulixí cor — fríxit práe pavóre.

XVIII.

Utrúm genua ámplóctens — vírginém oráret.

XIX.

Ibí manéns sedéto — dónícúm vidébis

20. Me cárpentó vehéntem — dómúm venísse paréntis.

XIV. Festus p. 162 M. Nequinont pro nequeunt, ut solinunt, ferinunt pro solent et feriunt dicebant antiqui. Livius in Odyssea e. q. s. XV. Priscian VI, p. 232 H. Puer, pueri, cujus femininum puera dicebant antiquissimi. — Livius in Odyssea e. q. s. XVI. Priscian VI, p. 210 H. In o productam desinentia Graeca sunt feminina et vel Graece declinantur, ut Manto, Mantus etc. Quod autem Jonis et Calypsonis et Didonis dicitur, ostendit hoc etiam Caesellius Vindex in stromateo his verbis: Calypsonem. ita declinatum est apud antiquos. Livius e. q. s. XVII. Serv. ad Vergil. aen. I, 92. Frigore. timore. Nam et Graeci φοικιὰ dicunt, quae sunt timenda. Livius in Odyssea e. q. s. XVIII. Diomedes I, p. 334 K. Item vulgo dicimus amplector, veteres immutaverunt amplotor dicitantes, ut Livius in Odyssea e. q. s. XIX. Charisius II, p. 197 K. Donicum pro donec. ita Livius usurpat. e. q. s.

14. Cod. neque nunc. nequinont corr. Urs. nequinunt Scal. cf. Ritschl. in programm. de miliario Popilliano p. 18. Mueller. suppl. Annot. ad. Fest. p. 397. cf. Hom. Od. 4, 495. 15. Regna Amiens. cf. Corsen. l. I. p. 330. Hermann. versum dirimit. sáncta puer Saturni filía, regína. cf. Hom. Od. 4, 513. 16. Nympham Halberst. nimeam Sangall. nimeam Carölur. nimiam Lugd. athlantis Bamberg. Amiens. Bern. Calipsonem Halberst. Sangall. Lugd. cf. Hom. Od. IV, 557. V, 14 al. νυμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἣ μιν ἀνάγκη ἴσχει. 17. Possis etiam cum Hermann. sic dimetiri: — igitur demum Ulixí Cor fríxit práe pavóre. cf. Hom. Od. V, 297. καὶ τότε Ὀδυσσεύς λῆτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ. 18. Utrum in litura Par. m. alt. item amplotens exhibet m. alt. pro amplotens m. pr. Hermannus sic: . . . utrum genua amplectens virginem oraret. cf. Hom. Od. VI, 142. ἢ γούνων λισσοῖτο λαβῶν εὐώπιδα κόρυνη. 19. Ita cum Ritschel. parerg. Plaut. I, p. 28. not. hunc versum redintegrandum esse puto. Libri: me carpento vehementem domum venisse. vehementem Fabric. vehementem Bobiens. Hauptius alterum hemistichion exhibet: in domúm venísse. cf. Hom. Od. VI, 295. ἐνθα καθεζόμενος μείναι χρόνον, εἰς ὃ κεν ἡμεῖς — ἄστυδε ἐλθῶμεν καὶ ἐκώμεθα δώματα πατρός.

XX.

Opús puerárum máribus — cónfectúm pulchérime.

XXI.

Simulác lacrimás de óre — noégeó detérsit.

XXII.

..... — námque núllum
Pejús macerát homónem — quámde máre sáevum
25. Virés cui sint mágnæ — tópper cónfríngent
Eás impórtunæ úndæ —

XXIII.

Mercúrius cúm eóque — fílius Latónas.

XXIV.

..... — nam díva
Monétas fíliá dócuit —

XX. Priscian VI, p. 213 H. Puer, pueri, cujus femininum puera dicebant antiquissimi. Livius in Odyssia: Mea puera quid verbi ex tuo ore supera fugit. Idem alibi e. q. s. XXI. Festus p. 174, M. s. v. noegeum. Noegeum quidam amicali genus praetextum purpura; quidam candidum ac perlucidum, quasi a nauco, quod putamen quorundam pomorum est tenuissimum non sine candore, ut Livius ait in Odyssia e. q. s. XXII. Festus p. 352, M. s. v. topper. Topper significare ait Artorius cito, fortasse, celeriter, temere. cito, sic in Nelei carmine: topper-hominibus. citius, sic Cn. Naevius: topper capesset flamma Volcani. cito, sic in Odysea e. q. s. (ita Scalig secutus G. Hermann. l. l. p. 623. cod. sic in eodem, ita ut ad Naevium referantur sequentia.) cf. Vahlen Cn. Naevi de bell. Punic. reliqu. p. 19. XXIII. Priscianus VI, p. 198 H. Ejusdem (i. e. primae) declinationis femininorum genitivum etiam in as more Graeco solebant antiquissimi terminare. Livius in Odyssia e. q. s. XXIV. Priscian ibidem. Ibidem Monetas pro Monetae e. q. s.

20. Puerarum Carolur. m. alt. puera m. pr. pulcherrimae Par. pulcerrime Carolur. Opus ex conjectura addidi. Fleckeisenus redintegrandum putat hunc versum addito hercle vel ecce vel simili vocula. cf. Hom. Od. VII, 235. *εἶμαι ἰδοῦσα, τὰ δ' αὐτῆ τευξε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.* 21. Hermann. versum capite mutilum exhibet. cf. Hom. Od. VIII, 88. *δάκρυ' ὁμορξάμενος κεφαλῆς ἀπο φᾶρος ἔλεσκεν.* 22. Cod. habet humanum, viret, unde. homonem corr. Urs. hemonem Hermann. Vires corr. A. Aug. in mg. Urs. undae iidem. Pro sint cod. sunt habet. Eas ex conject. addidi. cf. Muell. suppl. adnot. ad Fest. p. 397. cf. Hom. Od. VIII, 138 *οὐ γὰρ ἔγωγέ τί φημι κακώτερον ἄλλο θαλάσσης — ἄνδρα γε συγγεῦαι, εἰ καὶ μάλα καρτερὸς εἶη.* 23. Latinas Amicus. Hermannus alii cum libris cumque eo servant et versum capite truncatum exhibent. cf. Hom. Od. VIII, 322. *ἦλθ' ἐριώνης — Ἐρμείας, ἦλθεν δὲ ἀναξ ἐκάεργος Ἀπόλλων.*

XXV.

- 30. Nexébant múlta intér se — fléxú nodórum
- Dubió —
- Nexábant múlta intér se —
- Nexábant múlta intér se — fléxú nodórum
- Dubió —

XXVI.

- 35. Inférus an súperus tibi fert — déus fúnera Ulíxes.

XXVII.

Toppér faciét homónes — vél verrés vel súeres.

XXVIII.

- Toppér ubí ad aédis — vénímus Círcae
- Simúl duóna pórtant — ád navés sociórum.
- Simúl milia ália in ísdem — intérserinúntur.

XXIX.

- 40. — . . sic quoque fitum est.

XXV. Priscian IX, p. 469 H. Nexo quoque nexas vel nexis, ut Probo placet, nexui. Vergilius tamen secundum primam protulit conjugationem. Livius vero in Odissia e. q. s. Diomedes I, pag. 369 K. Necto nexui vel nexi. Vergilius e. q. s. Livius in Odyssea e. q. s. Priscian X, p. 538 N. In xo duo inveniuntur o in ui convertentia in praeterito: texo texui et nexo nexis. vel nexas nexui. Livius e. q. s. XXVI. Priscian III, p. 96 H. Ut super superus, sic nuper nuperus debet esse. Livius in Odyssea e. q. s. XXVII. Paulus Festi p. 352 M. Topper significare act Artorius cito, fortasse. At in antiquissimis scriptis celeriter ac mature. In Odyssea vetere e. q. s. XXVIII. Paulus Festi, p. 352 M. Topper significare act Artorius cito, fortasse. At in antiquissimis scriptis celeriter ac mature. In Odyssea vetere e. q. s. XXIX. Nonius p. 475, Gerl. s. v. fite. Fite imperativo modo, Livius Odyssea e. q. s.

25. Nexebant Bern. m. att. nexabant Bern. m. pr. Lugd. Par. m. alt. sese Sangall. nodorum eripinus dubio Carolur. Nexabant Par. nectabant Monac. intra se edit. Nexabat Sangall. nexabant ceteri. nudorum Bern. Priscianum utroque loco nexebant legisse Hermannus l. l. p. 622 cognovit; Diomedis contra sententiarum connexu docemur aut „nexuerant legendum esse aut nexerant.“ Quare Diomedis locum ita emendaverim ut aut Nexuerant múlta intér se — fléxú nodórum aut Postquám flexú nodórum — néxeránt intér se — Múltá ad sequentia transitum fecisse credantur. 26. An add. Par. m. alt. ulyxes Halberst. versum Saturnium constituit Corssen origg. p. 202. idem metrum agnoverat G. Hermann. qui comparat Hom. Od. X, 64; ad XI, 135 Duentzer refert de vers. Sat. heroum versum esse primus Merula censuit. 27. Cod. habet topper facit homines utrius fuerint. Faciet corr. Hermann. doct. metr. p. 624. veris sueris ex utrius fuerint effec. Scal. cf. Hom. Od. X, 432. Κίρκης ἐς μέγαρον καταβήμεναι, ἤμεν ἀπειρίας — ἢ οὖς ἡὲ λόγους ποιήσεται ἡὲ λέοντας. 28. Cod. habet: topper citi ad aedis venimus Circae, simul duona eorum portant ad navis. Milia alia in isdem inseruntur. Scal. et Herm. duonorum quod jungunt cum milia. Mueller coram pro eorum, de tertio versu cf. Ritschl. de miliar. Popil. p. 18. 29. Libri: fit quoque fitum est. sic quoque fitum est Herm. prob. Duentz. cf. Hom. Od. 13, 40.

XXX.

Parcéntes práemodúm —

XXXI.

Quoniám audívi, paúcis — gávisí . . .

XXXII.

. véstis — púlla púrpurea ámpla.

XXXIII.

Cum sóciós nostrós man — díssét ímpius Cíclops.

XXXIV.

45. At céler hásta voláns per — rúmpit péctora féro.

XXXV.

Carnís vinúmque quód li — bábant ánclabátur.

XXXVI.

Jam in áltum expúlsa líntre —

XXXVII.

Aurátáe vagínae, — báltea auráta

Illís eránt . . .

XXX. Gellius VI, 7. 12 H. Idem Livius in Odysia praemodum dicit, quasi admodum. Parcentes, inquit, praemodum, quod significat supra modum, dictumque est quasi praeter modum, in quo scilicet prima syllaba acui debet e. q. s. XXXI. Priscian IX, 47 p. 482 H. Au ante deo habentia per participium in praeterito declinantur nunc: audeo, ausus sum, gaudeo, gavisus sum; vetustissimi tamen et ausi pro ausus sum et gavisus pro gavisus sum protulerunt. Livius in Odissia e. q. s. XXXII. Nonius s. v. pullum p. 368, 25. Pullum. non album. Titus Livius e. q. s. XXXIII. Priscian VIII, 60 p. 419 H. Mando, mandis: ejus praeteritum perfectum quidem alii mandui, alii mandidi esse voluerunt. Livius tamen in Odissia e. q. s. XXXIV. Priscian VII, 57 p. 335 H. Hic et haec celer vel celeris et hoc celere ab hoc et ab hac celeri. Livius in Odissia e. q. s. XXXV. Priscian VI, 14 p. 205 H. In o correptam Latina sunt et si feminina fuerint g vel d antecedentibus mutant o in i et accepta nis faciunt genitivum; alia vero omnia producunt o in genetivo. Excipitur caro femininum carnis; vetustissimi tamen etiam nominativum haec carnis proferebant, qui magis rationalis est ad genitivum. Livius Andronicus in Odysia e. q. s. XXXVI. Priscian V, 16 p. 151 H. In er desinentia tertiae declinationis masculina sunt, exceptis duobus, quae ipsa natura defendit feminino generi mater et mulier, (linter quoque, quod apud Graecos masculinum est, ὁ λουτήρ apud nostros femininum est. Livius in VI e. q. s. XXXVII. Nonius, p. 132, G. s. v. balteus. Balteus masculini generis. Livius lib. VIII e. q. s.

30. cf. Hom. Od. 14, 92. 31. Audivit Bamberg. cf. Hom. Od. 16, 92. 32. cf. Hertz. de Gellio et Non. Marcello p. 709. cf. Hom. Od. XIX, 225. *χλαῖναν πορφυρέην οὐλήν ἔχε διὸς Ὀδυσσεύς.*
33. Sociis Par. m. pr. et alt. cymbius Par m. alt. cyclops Par. Bamb. Bern. Halberst. Carolur. ceclops Lugd. cf. Hom. Od. 20, 19. 34. At Carolur. m. alt. ad Lugd. Carolur. m. pr. adceler Sangall. celeris Herm. l. l. p. 627. hasta Par. asta Bern. Halberst. cf. Hom. Od. 22, 82. 35. Libant Lugd. ante anclabatur. cf. Corssen. l. l. II, 420. cf. Hom. Od. 23, 304. 36. Expulsam lintrem Amiens. lyntre Bern. Halberst.
37. cf. Hertz. de Gellio et Non. Marcell. p. 710.